

УДК 378.1:664

Шапошник А. М., Лазарєва Т. А.

ЦІЛІ НАВЧАННЯ СИРОВИНИ ХІМІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАСАДАХ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ПОНЯТТЯ

У статті розглянуто актуальну проблему підготовки фахівців хімічного профілю. Встановлено, що такі фахівці повинні володіти знаннями та мати сформовану концептуальну структуру понять сировини, матеріалів та хімічних речовин, хімічних реакцій та технологічних процесів, обладнання та його експлуатації, структури хіміко-технологічних систем. Проведено аналіз методичних систем та виявлено недоліки у формуванні цілей навчання студентів вищих навчальних закладів основам хімічних технологій. Встановлено, що у розробці цілей навчання слід враховувати компетентнісний підхід, результатом впровадження якого є формування у студентів відповідних знань, умінь, навичок, діяльнісно важливих якостей.

Обґрунтовано та розроблено систему цілей навчання студентів вищих навчальних закладів щодо вивчення сировини хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття, у якій враховано рівні запам'ятовування, розуміння, застосування, аналізу, синтезу та оцінювання навчальної інформації, а також професійно важливі якості, що повинні бути сформовані у майбутніх фахівців.

Ключові слова: розвиток хімічної галузі, підготовка фахівців, методика навчання, цілі навчання, компетентнісний підхід, рівні засвоєння знань, професійно важливі якості.

Перебудова економіки нашої держави, визначення пріоритетних напрямів розвитку господарчої діяльності висуває на порядок денний нові цілі та завдання для багатьох галузей, зокрема хімічної. Сьогодні хімічні підприємства мають значні можливості щодо реалізації сучасних наукових розробок та новітніх технологій. Це стосується пошуку нетрадиційної сировини, нових способів її обробки, появи сучасного обладнання, впровадження нанотехнологій, які спрямовані на виробництво нової хімічної продукції з принципово відмінними властивостями. Таким чином, фахівці хімічного профілю повинні володіти знаннями та мати сформовану концептуальну структуру понять у галузі сировини, матеріалів та хімічних речовин, хімічних реакцій та технологічних процесів, обладнання та його експлуатації, структури хіміко-технологічних систем. Це може бути реалізовано завдяки розробці та впровадженню в навчальний процес методики навчання студентів вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) на засадах формування концептуальних структур понять, особисто цілей, змісту та методів навчання.

Першим етапом розробки методики підготовки майбутніх фахівців хімічного профілю є обґрунтування цілей навчання. Процеси розробки системи цілей навчання досліджували В. Безпалько, Н. Брюханова, Б. Блум, Н. Гронлунд, М. Запрудський, В. Козаков, М. Костюченко, М. Лазарєв, А. Мелецінек, П. Сілайчев, Ю. Татур, А. Хуторський та ін. Однією з відомих є таксономія навчальних цілей Б. Блума, яка має такі рівні [1]:

- 1) запам'ятовування, знання (Remembering, Knowledge) – здатність запам'ятовувати та відтворювати факти;
- 2) розуміння (Comprehension, Understanding) – здатність розуміти та інтерпретувати вивчене;
- 3) застосування (Applying) – здатність використовувати вивчений матеріал для розв'язання конкретних задач;
- 4) аналіз (Analyzing) – здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру;
- 5) синтез (Synthesis, Creating) – здатність поєднувати частини для одержання цілого з новою системною властивістю;

6) оцінювання (Evaluation, Evaluating) – здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі.

В. Безпалько визначає цілі навчання за рівнями засвоєння навчальної інформації, виділяючи [2]: 1) рівень ідентифікації об'єктів серед подібних; 2) рівень репродукції навчальної інформації з пам'яті та розв'язання стандартних задач; 3) рівень вміння використовувати раніш засвоєну навчальну інформацію для розв'язання нестандартних задач; 4) рівень творчості, згідно з яким суб'єкт навчання може самостійно виробляти нову програму діяльності. У Державних стандартах вищої освіти [3] пропонується розробляти цілі навчання на ознайомлювально-орієнтованому, понятійно-аналітичному та продуктивно-синтегичному рівнях. Аналіз методичних систем підготовки фахівців хімічного профілю виявив недоліки у формуванні цілей навчання, а саме: не враховуються результати досліджень науковців щодо системності та ієрархічності цілей навчання, недостатньо визначені цілі формування професійно важливих якостей майбутніх фахівців хімічної галузі.

Метою дослідження є обґрунтування та розробка цілей навчання студентів підготовчих відділень ВНЗ щодо вивчення сировини хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття.

Формування цілей навчання є необхідною умовою педагогічної діяльності, що дозволяє моделювати траєкторію розвитку суб'єкта діяльності. Враховуючи, що в процесі навчання здійснюється підготовка студентів до їх майбутньої професійної діяльності, у розробці цілей навчання слід враховувати компетентнісний підхід. Результатом впровадження компетентнісного підходу є формування у студентів відповідних знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистих якостей, які здатні продемонструвати особи після завершення навчання в межах певної спеціальності [4; 5]. Таким чином, у розробці цілей навчання основ хімічних технологій враховуватимемо знання, уміння, навички, діяльнісно важливі якості, які слід формувати у студентів підготовчих відділень ВНЗ.

На даному етапі дослідження розробимо цілі навчання сировини хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття, спираючись на оновлену таксономію Б. Блума [6; 7]. На репродуктивному рівні навчально-пізнавальної діяльності основними цілями навчання є формування знань, розуміння навчальної інформації, її застосування, аналіз та оцінювання. На етапі формування знань навчальна інформація повинна запам'ятовуватися і відтворюватися від конкретних фактів до цілісних теорій [1]. Показником розуміння навчального матеріалу може бути перетворення (трансляція) матеріалу з однієї форми вираження на іншу, інтерпретація матеріалу студентом, передбачення подальшого розвитку явищ, подій, наслідків чи результатів [1]. На етапі застосування студенти повинні вміти використовувати навчальний матеріал, правила, методи, поняття, закони, принципи, теорії у конкретних умовах і нових ситуаціях.

На рівні аналізу навчальної інформації студенти повинні вміти поділити матеріал на складові частини, визначити його структуру завдяки знаходженню частин цілого, виявленню взаємозв'язків між ними, усвідомленню принципів організації цілого. Навчальні результати вимагають усвідомлення як змісту навчального матеріалу, так і його внутрішньої будови [1]. На етапі оцінювання студенти повинні вміти оцінювати значення матеріалу за чіткими критеріями: внутрішніми (структурні, логічні) чи зовнішніми (відповідність поставленій меті).

На продуктивному рівні навчально-пізнавальної діяльності основною ціллю навчання є синтез нової навчальної інформації. На цьому етапі студенти повинні вміти комбінувати відомі навчальні елементи так, щоб одержати нове ціле. Навчальні результати цього етапу передбачають діяльність творчого характеру з акцентом на створення нових структур.

Цілі навчання основ хімічних технологій будемо розробляти на засадах формування концептуальної структури понять: призначення (R), будови та структури (S), механізму та принципу дій (D), характеристик та параметрів (H) об'єктів хімічних технологій.

На основі аналізу літературних джерел [8–11] було визначено цілі навчання сировини хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття на етапі формування знань:

- знання спеціалізованих галузей хімічної промисловості;
- знання терміна «сировина у хімічних технологіях»;
- знання про призначення сировини;
- знання складу та будови сировини, що використовується у хімічних технологіях;
- знання методів та принципів збагачення та виділення сировини;
- знання основних характеристик та параметрів сировини, що використовується у хімічних технологіях;
- уміння ідентифікувати сировину за агрегатним складом, походженням, хімічним складом, ступенем обробки;
- уміння описувати методи обробки та збагачення сировини;
- уміння встановлювати порядок обробки та збагачення сировини;
- уміння виділяти фізико-механічні, фізико-хімічні, технологічні властивості сировини;
- уміння давати хімічні назви сировині та записувати хімічні формули;
- уміння обирати сировину та матеріали, необхідні для виробництва продуктів хімічних технологій.

Аналіз джерел [8–11] дозволив визначити цілі навчання сировині хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття на етапі розуміння навчальної інформації, а саме:

- уміння описувати сировину, що застосовується у хімічних технологіях;
- уміння обґрунтовувати вибір сировини;
- уміння обґрунтовувати склад, будову та структуру сировини;
- уміння обґрунтовувати методи та принципи добування та збагачення сировини;
- уміння оцінювати характеристики та параметри сировини;
- уміння знаходити відмінності у різних видах сировини;
- уміння класифікувати сировину за призначенням, будовою, складом та структурою;
- уміння пояснювати методи обробки сировини;
- уміння узагальнювати навчальну інформацію про сировину.

На основі аналізу літератури [8–11] встановлено цілі навчання сировині хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття на етапі застосування навчальної інформації:

- уміння використовувати поняття сировини і принципів у нових ситуаціях;
- уміння обирати сировину за призначенням;
- уміння змінювати стан сировини за допомогою застосування різних методів та процедур;
- уміння обирати методи обробки та збагачення сировини згідно з їх характеристиками та параметрами;
- уміння визначати характеристики та параметри сировини;
- уміння розраховувати склад та кількість сировини, необхідної для виробництва речовин у хімічних технологіях;
- уміння розв'язувати задачі щодо вибору параметрів обробки сировини.

Завдяки проведеному аналізу літературних джерел визначено цілі навчання сировині хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття на етапі аналізу навчальної інформації [8–11]:

- уміння виокремлювати приховані припущення щодо призначення сировини;
- уміння бачити помилки і недоліки в логіці міркувань щодо вибору методів обробки та збагачення сировини;

- уміння розмежовувати факти і наслідки розрахунків сировини, необхідної для виробництва речовин у хімічних технологіях;
- уміння оцінювати значущість отриманих даних внаслідок розв'язання задач;
- уміння порівнювати результати розрахунків задач та визначати ті, що є найбільш доцільними;
- уміння проводити дослідження складу, структури, характеристик та параметрів сировини;
- уміння протиставляти результати досліджень сировини;
- уміння аналізувати та робити висновки щодо вибору методів обробки сировини;
- уміння аналізувати характеристики та параметри сировини;
- уміння моделювати зміни, що можливі з сировиною, у виборі методів обробки.

Аналіз джерел [8–11] дозволив встановити цілі навчання сировині хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття на етапі оцінювання, а саме:

- уміння оцінювати відповідність висновків наявним даним, значущість продукту навчальної діяльності, використовуючи внутрішні критерії;
- уміння оцінювати значущість того чи того продукту навчальної діяльності, використовуючи зовнішні критерії;
- уміння порівнювати результати досліджень та робити висновки про використання сировини у хімічних технологіях;
- уміння обґрунтовувати результати, отримані під час розв'язання задач та проведення розрахунків сировини;
- уміння давати оцінку методам обробки сировини;
- уміння порівнювати та оцінювати запропоновані проекти щодо ресурсозбереження;
- уміння оцінювати технології переробки сировини та вторинних матеріалів за критеріями, параметрами та характеристиками;
- уміння оцінювати ризики, що виникають у разі впровадження нових технологій переробки сировини.

На продуктивному рівні навчально-пізнавальної діяльності основними цілями навчання є синтез навчальної інформації. На основі аналізу джерел [8–11] розроблено цілі навчання сировини хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття на етапі синтезу навчальної інформації, а саме:

- уміння використовувати знання з різних галузей, щоб скласти план вирішення проблеми пошуку нових джерел сировини;
- уміння складати план проведення експерименту щодо визначення властивостей нових джерел сировини;
- уміння складати схеми використання сировини у нових умовах виробництва;
- уміння розробляти шляхи раціонального використання надр сировини;
- уміння розробляти раціональні технології переробки сировини та вторинних матеріалів;
- уміння проектувати методи безвідходної обробки сировини;
- уміння розробляти нові методи обробки сировини згідно з сучасними досягненнями науки та техніки.

Наступним етапом визначимо цілі формування діяльнісно важливих якостей. Згідно з науковими дослідженнями В. Шадрікова, можна виділити такі блоки діяльнісно важливих якостей, які слід формувати у студентів підготовчих відділень у процесі професійної підготовки та опанування основ хімічних технологій, а саме [12]: блок мотиваційно-цільових якостей, блок когнітивних якостей, блок особистісних якостей.

За результатами досліджень науковців [13], формування мотиваційно-цільових якостей визначається як процес зовнішнього цілеспрямованого впливу на мотиваційну сферу особистості спеціальними прийомами, методами, засобами, внаслідок чого утворюється стійкий інтерес до навчальної дисципліни, навчального процесу (навчання в цілому), внутрішнє бажання до саморозвитку, до опанування нових знань [13].

До блоку мотиваційно-цільових якостей відносять цілеспрямованість, наполегливість, захопленість, навчально-пізнавальну активність, інтерес до навчального процесу, розуміння важливості одержаних знань [12; 13].

У процесі навчання основ хімічних технологій у студентів підготовчих відділень необхідно формувати когнітивні діяльнісні якості, спрямовані на вивчення та розуміння хімічних законів, процесів та хімічних явищ, що реалізуються в хімічних виробництвах. У процесі формування концептуальних структур понять основ хімічних технологій розвивається понятійне мислення, яке супроводжується формуванням наукового світогляду про предмети та явища, виділенням суттєвих, важливих ознак змісту поняття та встановленням взаємозв'язків одного поняття з іншими, узагальненням образно-просторових, словесно-мовних, предметних та інших компонентів. Використовуються логічні прийоми порівняння, абстрагування, узагальнення, аналізу, синтезу. У системі когнітивних діяльнісних якостей великого значення набувають сприйняття, увага, увага, пам'ять та творче мислення студентів [12; 14]. Особистісні якості займають центральну позицію у навчально-пізнавальній діяльності студентів підготовчих відділень. Найбільш вагомими особистісними якостями, що дозволяють студентам підготовчих відділень формувати концептуальні структури понять основ хімічних технологій, вважаємо такі, як організованість, самостійність, відповідальність, комунікативність, вимогливість, креативність, потреба у реалізації особистісного потенціалу, самоконтроль [15; 16].

Отже, встановлено цілі навчання сировини хімічних технологій на засадах формування концептуальної структури поняття як системи знань, умінь, навичок, діяльнісно важливих якостей.

Перспективами подальших досліджень є розробка цілей навчання студентів підготовчих відділень ВНЗ щодо вивчення хімічних реакцій на засадах формування концептуальної структури поняття.

Використана література:

1. Bloom B. S. Taxonomy of educational objectives : the classification of educational goals; Handbook I : Cognitive Domain / B. S. Bloom. – New York : Longmans, Green, 1956.
2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – Москва : Педагогика, 1989. – 192 с.
3. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика : [монографія] / за ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький : ТУП, 2002. – 334 с.
4. Гулай О. І. Компетентнісний підхід як основа нової парадигми освіти / О. І. Гулай // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2009. – № 2. – С. 41–51.
5. Лунячек В. Е. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі / В. Е. Лунячек // Публічне управління: теорія та практика. – 2013. – № 1 (13). – С. 155–16.
6. Теорія та практика змішаного навчання : [монографія] / [В. М. Кухаренко, С. М. Березеньська, К. Л. Бугайчук та ін.] / за ред. В. М. Кухаренка. – Харків : «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с.
7. Anderson L, Krathwohl D. A taxonomy for learning, teaching and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives, Addison Wesley Longman, Inc. – New York, 2001.
8. Основы теории химических реакторов (компьютерный курс) / [З. М. Царева, Л. Л. Товажнянский, Е. И. Орлова]. – Харьков : ХГПУ, 1997. – 624 с.
9. Царева З. М. Теоретические основы химической технологии / З. М. Царева, Е. И. Орлова. – Киев : «Вища школа», 1986. – 271 с.
10. Иванов С. В. Загальна хімічна технологія: навчально-методичний комплекс / С. В. Иванов, П. С. Борсук, Н. М. Манчук. – Київ : НАУ, 2008. – 288 с.
11. Кутепов А. М. Общая химическая технология / А. М. Кутепов, Т. И. Бондарева, М. Г. Беренгартен. – М. : Высшая школа, 1985. – 448 с.
12. Шадриков В. Д. Психология деятельности и способности человека / В. Д. Шадриков. – Москва : «Логос», 1996. – 320 с.
13. Ключко В. І. Формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів технічних спеціальностей : [монографія] / В. І. Ключко, А. А. Коломієць. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 188 с.
14. Мазоренко М. О. Психологічна структура іміджу професіонала / М. О. Мазоренко // Проблеми екстремальної та кризової психології. – 2011. – Вип. 9. – С. 177–184.
15. Филиппова Г. Л. Педагогические условия эффективного профессионально-личностного развития будущего учителя (на материале педагогического колледжа) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Г. Л. Филиппова. – Мурманск, 2007. – 181 с.
16. Шмырко Е. С. Формирование профессионально значимых личностных качеств будущих учителей иностранного языка / Е. С. Шмырко // Весник ВДУ. – 2013. – № 5 (77). – С. 104–112.

References:

1. Bloom B. S. Taxonomy of educational objectives : the classification of educational goals; Handbook I : Cognitive Domain / B. S. Bloom. – New York : Longmans, Green, 1956.
2. Bepalko V. P. Slahaemye pedahohycheskoy tekhnolohyy / V. P. Bepalko. – Moscow : Pedahohyka, 1989. – 192 s.
3. Derzhavni standarty profesynoyi osvity: teoriya i metodyka : [monohrafiya] / za red. N. H. Nychkalo. – Khmelnytskyy : TUP, 2002. – 334 s.
4. Hulay O. I. Kompetentnisnyy pidkhd yak osnova novoyi paradyhmy osvity / O. I. Hulay // Visnyk Natsionalnoyi akademiyi Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy. – 2009. – № 2. – S. 41–51.
5. Lunyachek V. E. Kompetentnisnyy pidkhd yak metodolohiya profesynoyi pidgotovky u vyshchiy shkoli / V. E. Lunyachek // Publichne upravlinnya: teoriya ta praktyka. – 2013. – № 1 (13). – S. 155–16.
6. Teoriya ta praktyka zmishanoho navchannya : [monohrafiya] / [V. M. Kukharenko, S. M. Berezenska, K. L. Buhaychuk ta in.] / za red. V. M. Kukharenka. – Kharkiv : «Miskdruk», NTU «KHPI», 2016. – 284 s.
7. Anderson L, Krathwohl D. A taxonomy for learning, teaching and assessing: a revision of Blooms taxonomy of educational objectives, Addison Wesley Longman, Inc. – New York, 2001.
8. Osnovy teoryy khymycheskykh reaktorov (kompyuternyy kurs) / [Z. M. Tsareva, L. L. Tovazhnyansky, E. Y. Orlova]. – Kharkov : KHHPU, 1997. – 624 s.
9. Tsareva Z. M. Teoretycheskye osnovy khymycheskoy tekhnolohyy / Z. M. Tsareva, E. Y. Orlova. – Kyiv : «Vyshcha shkola», 1986. – 271 s.
10. Ivanov S. V. Zahalna khimichna tekhnolohiya: navchalno-metodychnyy kompleks / S. V. Ivanov, P. S. Borsuk, N. M. Manchuk. – Kyiv : NAU, 2008. – 288 s.
11. Kutepov A. M. Obshchaya khymycheskaya tekhnolohyya / A. M. Kutepov, T. Y. Bondareva, M. H. Berenhartent. – M. : Vysshaya shkola, 1985. – 448 s.
12. Shadrykov V.D. Psykholohyya deyatel'nosti y sposobnosti cheloveka / V.D. Shadrykov. – Moscow : «Lohos», 1996. – 320 s.
13. Klochko V. I. Formuvannya motyvatsiyi navchalno-piznavalnoyi diyalnosti studentiv tekhnichnykh spetsialnostey : [monohrafiya] / V. I. Klochko, A. A. Kolomyets. – Vinnytsya : VNTU, 2012. – 188 s.
14. Mazorenko M. O. Psykholohichna struktura imidzhu profesionala / M. O. Mazorenko // Problemy ekstremalnoyi ta kryzovoyi psykholohiyi. – 2011. – Vyp. 9. – S. 177–184.
15. Fylyppova H.L. Pedahohycheskye uslovyaya éffektivnoho professyonalno-lychnostnoho razvytyya budushcheho uchytelya (na materyale pedahohycheskoho kolledzha) : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.01 / H. L. Fylyppova. – Murmansk, 2007. – 181 s.
16. Shmyrko E. S. Formirovaniye professyonalno znachymykh lychnostnykh kachestv budushchykh uchyteley ynostrannogo yazyka / E. S. Shmyrko // Vesnyk VDU. – 2013. – № 5 (77). – S. 104–112.

Шапошник А. Н., Лазарева Т. А. Цели изучения сырья химических технологий на основе формирования концептуальной структуры понятия

В статье рассмотрена актуальная проблема подготовки специалистов химической отрасли. Установлено, что такие специалисты должны обладать знаниями и иметь сформированную концептуальную структуру понятий сы-

рья, материалов и химических веществ, химических реакции и технологических процессов, оборудования и его эксплуатации, структуры химико-технологических систем. Проведен анализ методических систем и выявлены недостатки в формировании целей обучения студентов высших учебных заведений основам химических технологий. Установлено, что при разработке целей обучения следует учитывать компетентностный подход, результатом внедрения которого является формирование у студентов соответствующих знаний, умений, навыков, деятельности важных качества.

Обоснована и разработана система целей обучения студентов высших учебных заведений по изучению сырья химических технологий на основе формирования концептуальной структуры понятия, в которой учтены уровни запоминания, понимания, применения, анализа, синтеза и оценивания учебной информации, а также профессионально важные качества, которые должны быть сформированы у будущих специалистов.

Ключевые слова: развитие химической отрасли, подготовка специалистов, методика обучения, цели обучения, компетентностный подход, уровни усвоения знаний, профессионально важные качества.

Shaposhnyk A. M., Lazariyeva T. A. Learning objectives raw materials chemical technologies based on the formation of the conceptual structure of the concept

The actual problem of training specialists in the chemical industry is considered in the article. Specialists in the chemical industry must have knowledge and have a well-established conceptual framework for the concepts of raw materials, materials and chemicals, chemical reactions and technological processes, equipment and its operation, and the structure of chemical and technological systems. Analyses of methodological systems is conducted. Disadvantages in the formation of the goals of training students of higher education institutions to the foundations of chemical technology are revealed. In designing the learning objectives, a competent approach should be taken into account, the result of which is the formation of students with the relevant knowledge, skills, and qualities of activity. The system of goals of training students of higher educational institutions on the study of raw materials of chemical technologies on the basis of the conceptual structure of the concept is substantiated and developed. This system takes into account the levels of memorization, understanding, application, analysis, synthesis and evaluation of learning information, as well as professionally important qualities that should be shaped by future professionals.

Key words: development of the chemical industry, training of specialists, teaching methods, training goals, competence approach, levels of knowledge acquisition, professionally important qualities.

УДК 378.011.3-051:[373.3:001.895]

Шевирьова І. Г.

МЕДІА-ПРОДУКТ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті розглянуто поняття «медіа-продукт», визначено його науковий контекст; висвітлені погляди науковців стосовно окресленого поняття. Зазначено, що активний розвиток інформаційних технологій змушує майбутніх фахівців інноваційно підходити до розв'язання завдань освіти засобами медіа. Оскільки сучасна молодь активно застосовує медіа лише в якості розважальних засобів, то сьогоднішня задача вчителів – навчити учнів із початкової ланки грамотно користуватися тією інформацією, яка надходить із медіа. Отже, сучасний вчитель початкових класів має бути медіа-компетентним фахівцем своєї справи. Тому професійна підготовка у вищих має надати ґрунтовну базу як теоретичних знань із питань медіа, так і практичних умінь і навичок з метою створення змістовних медіа-продуктів. Медіа-продукт – це засіб, який уможливорює ефективну та результативну діяльність людини; завдяки медіа-продукту можливо встановлювати зв'язки між віртуальним і сучасним простором. Створення медіа-продукту неможливе без творчої медійної діяльності, спрямованої на формування практичних навичок самостійної діяльності в системі «майбутній вчитель – медіа». Актуалізація такої взаємодії зумовлена тим, що лише діяльність є узагальненою формою оволодіння будь-якими знаннями, які стають критеріальною ланкою для усвідомлення значущості власного професійного фаху.

Ключові слова: випускник школи, учні початкової ланки, інформаційно-цифрова компетентність, медіа-компетентність майбутніх учителів, професійна підготовка, медіа-засоби, творча діяльність, медіа-продукт.

Сучасний світ характеризується активним розвитком медіа-засобів, які зачіпають усі сфери життя людини: дозвілля, робота в різних галузях, професійна підготовка майбутніх фахівців. У ХХІ ст. медіа активно впливає на реформування освіти, що призводить до зміни пріоритетів у навчанні та вихованні молодого покоління. Як зазначено в Концепції Нової української школи, випускник має володіти десятьма головними компетентностями, серед яких, на нашу думку, ключову роль відіграє інформаційно-цифрова компетентність як запорука успішного становлення сучасної особистості, патріота й інноватора [1, с. 11]. З огляду на те, що випускник школи має бути обізнаним у галузі медіа, долучатися до активного розв'язання професійних, освітніх задач засобами інформаційних технологій, варто говорити про вчителів як провідних спеціалістів у зазначеній галузі. Адже, перебуваючи в закладах середньої освіти, активно й систематично співпрацюючи з учителями, випускник школи зможе отримати необхідні знання, уміння та навички в галузі медіа. Тому від вчителів залежить вмотивований, компетентний підхід учнів до використання медіа-засобів.